

Koopkrachtplaatjes of herstel van vertrouwen?

De Troonrede van dit jaar bevat een aantal interessante passages. Weliswaar wordt veel aandacht besteed aan de financiële en economische problemen en aan de maatregelen die moeten leiden tot de oplossing, maar opvallend vond ik de reflecties over de samenleving als zodanig.

“In deze moeilijke tijd acht de regering het van belang te blijven werken aan een samenleving waarin mensen zich met elkaar verbonden weten, in vrijheid elkaar respecteren en samen verantwoordelijkheid dragen”...en... “De regering zal de maatschappelijke weerbaarheid in ons land bevorderen door meer ruimte te geven aan burgers en organisaties en goed met hen samen te werken. Ook met medeoverheden en de publieke sector is goede samenwerking geboden. Vertrouwen in maatschappelijke organisaties, democratie en rechtstaat is daarbij van onmisbaar belang”. Het zijn betekenisvolle volzinnen en de moeite waard nader te verkennen.

Het debat in de Tweede Kamer tijdens de Algemene Beschouwingen spitste zich niet toe op beide passages. Integendeel. Naar inhoud en toon was er opnieuw veel (oppositie-)retoriek, soms afgewisseld met voorstellen die de samenleving eerder schade toebrengen dan een bijdrage leveren aan de oplossing van erkende problemen. De toon in het parlement verbindt niet, maar vervreemdt de samenleving nog meer van de politiek. Agressief taalgebruik is mode en persoonlijk getinte aanvallen maken de kans groter dat die bij Pauw en Witteman nog eens herhaald kunnen worden. Dat lijkt een doel op zich. Zelfs een stapel niet relevante rapporten-zonder-nietje wordt getypeerd als een geniale, mediagenieke vondst. Opvallend is dat de Kamervoorzitter niet ingrijpt bij grensoverschrijdend en/of discriminerend taalgebruik.

Terug naar de geciteerde passages. Belangrijk is om **de vertrouwensamenleving** te herstellen, waarin een goede balans zichtbaar is tussen overheid, markt en burgers qua taken en verantwoordelijkheden.

De woningmarkt ontbeert al langere tijd het vertrouwen van de woonconsument, nu versterkt door de recessie. De oorzaak hiervan is de cultuur van de aanbodgestuurde werkwijze van de overheden en de bouwsector, versterkt door de neiging overwegend in termen van rendement te denken als doel op zich. Zij beslissen hoe en waar mensen moeten wonen en aan de direct betrokkenen wordt niets of weinig gevraagd, terwijl transparantie en integriteit belangrijke waarden voor de woonconsument zijn. Bovendien heeft die een mening en is niet gediend van voorgekauwde woningtypen.

SIR-55 is pleitbezorger van deze erkende waarden en SIR-55 pleit voor meer balans in de besluitvorming, voor invloed en zeggenschap, voor grotere betrokkenheid van de woonconsument in de woningmarkt. Daarmee vervult SIR-55 een belangrijke maatschappelijke functie en legitimeert zij haar bestaansrecht. Wonen is een basisbehoefte en een heel belangrijk onderdeel van ons bestaan en welbevinden. De vraag hoe mensen willen wonen verdient zorgvuldige aandacht, zowel van overheden als van de markt. Aandacht voor de kwaliteit van de woonomgeving en woning verdient een hoge prioriteit. SIR-55 moet uitgroeien tot een landelijk platform om dit gedachtegoed uit te dragen.

Het is mijn stellige overtuiging dat burgerinitiatieven de komende jaren een meer centrale plaats opeisen. Burgers koesteren de menselijke maat, nabijheid, samen voor iets staan, zichtbaar zijn. In de vertrouwensamenleving, die zich van-onder-op ontwikkelt, zijn zorg voor elkaar, binding en verbinding, erkenning en wederkerigheid belangrijke ijkpunten. De samenleving snakt naar samenhang, naar herstel van vertrouwen, naar erkenning van

verantwoordelijkheid voor burgers. De verzorgingsstaat veronderstelde de overheid als vanzelfsprekend aanwezig en creëerde meer afhankelijkheid dan eigen verantwoordelijkheid. Het geloof in de maakbaarheid van de samenleving was groot. De vertrouwensamenleving veronderstelt meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en initiatief, in partnership met anderen.

De woningmarkt laat zich niet regisseren en reguleren door de arrogantie en het alleenrecht van overheden en markt, zo blijkt. De woonconsument is aan zet om de balans te herstellen in de besluitvorming. SIR-55 is hierbij een natuurlijke partner.

De samenleving is niet gebaat bij 'voortdurende (economische) groei', maar vooral bij betrokken burgers, solidariteit en rentmeesterschap. De woningmarkt vraagt vooral om kwalitatieve impulsen en daarin speelt de woonconsument een prominente rol. Dat geeft wederzijds vertrouwen. Wellicht is het de moeite waard de geciteerde passages uit te Troonrede te herlezen en aan het werk te gaan. SIR-55 doet mee.

Peter Verleg
Voorzitter SIR-55
Oktober 2009